

מסורת הש"ס

(א) [צ"ל טרית', ב] ג"י הערוך ערך שגדן שגדוה' והעיד המוסף דגלגון יו"י כלז היך והוא כשטממא נקרא שגדוה', א) צ"ל משה ע"י חו"ל לעיל ד' ד"ה מכניס', ד) נדה מג; ה) ס"א הכה על ראשה אדם שהיה אחו' בידו שטט אחד והכה על ראשה של בנהמה והלכה על השטט עד זנבה או שהכה כלפי זנבה והגיע השטט עד כלפי ראשה ולא תימא שהכה על ראשה וזנבה שלא יגע שגדנה כלל דלכא למתאם משום ריטוק אלא אפילו הכה על השגדנה באורך אפי"ה לא חיישין ע"כ רש"י בשם פירוש' מדויקס', א) ע"ין רש"א, א) [וע"ן היטב חו"ס' נדה נח. ד"ה ועלע"ן],

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ואפי"ה לא גרסי' דדוקא כפך כפ"ל ותיבת לא נמחק;

לעזי רש"י

קרושט"א. גרל. קרנפ"א. עורית. התכווצות שרירית.

מוסף רש"י

בידוע שלאחר שחיטה. וישרה (כתובות ע"ה). ששלשה ימים קודם שחיטה. ואם לקחה טבח זה בתוך שלשה ימים מקח טעות הוא ויחזיר לו בעולה הדמים שמכר לו טריפה (טו). לא הגליל ד פי המכה. זה אומר עד שלא לקחתי ניקב זהה מחבירו עליו הראיה. ואי יחיד הטבח דמי מנאל' הוא המולד ועליו הכאה ואי לא אשכח ראיה יחוסק זה כעמיתו מספק (טו).

שיטה מקובצת

א) ואם לקחה טבח זה בתוך שלשה ימים: ב) ועל הטבח להביא ראיה שהוא מוציא מחבירו דמסתמא: ג) שאר בהמות ושרדן כרעייהו: ד) ואפי"ה שדון נתן מעות עדין דבאן נמצאו: ה) כדי לקיים המכר או הקדושין סברא: ו) ובע"ן ריעותא הוא דמסתמא מחמת כך בא:

בידוע שלפני שחיטה. וטרפה: הוגלד. קרושט"א: **בידוע שהוא ג' ימים קודם שחיטה.** ואם לקחה' צמח שלשה ימים היו מקח טעות וצריך המוכר להחזיר לו מעותיו: **לא הוגלד פי המכה.** איכא לספוקי אי קודם מקח הוא אי לאחר מקח הוא ועל הטבח' שהוא מוציא מידו דמסתמא כל כמה דלא יחיד וזוי לא יחייב ליה חיותא ועליו להביא ראיה שקודם מקח הוא דמספיקא לא מפיקין ממונא מחזקיה: **למאי נפקא מיניה** לא גרסינן: **הסס ליכא מידי למיסרך.** כשנמאל נקב בלא מחט כשהדם יוצא הוא מתקנה בנחלותית הצשר והולך לפי שאין לו היכן לידבק: **מיסרך הוה סריך.** הדם צמחט: **רב עוירה שמני.** **רב עוירה שמי:** **שלא ליה.** אצ"י דלית' לגביה: **מפטיר כנסיות אנה.** מכניס ומוציא לתלמידים ומאכסס ומעמידם לילך מצית המדרש: **לעילא מרבי רבה.** מר' יהודה הנשיא: **רב הונא כפוראה ור' יוסי מדאש:** **מחט שנמאלס בעוני צים הכוסות.** מבפנים: **מלד אחד.** שלא היתה נראית מבחוץ: **והפכה.** לבצית הכוסות ללד החיטון: **ומאל.** על המחט כנגד פיה מבחוץ קורט דס: **אמר אס אין מכה.** זו יולאת לחוך דס זה מנין כאן: **טרה טריח להווא גצרא.** כמה הטרחת לאותו האיש על עצמו היה אומר שהטריחו זה לנא אכלו. לישאל אחרינא טרה טרייה כמו

דטרייה לרישה דלמחר לעיל (דף מה): כלומר צחנס טרחת' לנא שאין כאן דבר חדוש: **למעלה.** צגג. למטה. על הארץ: **אין חוששין.** הואיל ולא ראינוה שנפלה אין חוששין שמא נתרסקו אצריה להסתותה מעת לעת כדין נפולה ורסקות אצרים דלמרינן צתמניתין (לקמן טו): **גבי עוף אס שהתה מעת לעת ושחטה כשרה ובקופלת מאליה לא חיישין להכי:**

ההוא גריא דהוה ליה לדינא. צגג והוה ארובה צגג: **הוא חושאל.** שעורים קלופים: **ציפומא.** כנגד פי ארובה למטה צצית: **דגר.** קפץ: **משום דאין לה מידי למסרך.** שלא קפלה דרך ארובה אלא צציי הגג מסרכת עצמה צבתלים וקופלת ומהניא לה סריכת הכתלים שמסרכת צדיה קת': **והא ליס ליה מידי למיסרך.** שהארובה אינה סמוכה לכותל: **דאמרה נפשה.** אס גבוה לה יותר מדאי אינה קופלת: **דהו שדן כרעיה צתרייטא.** רגליה האחרונים היו נגררין אחריה: **שיגרינא.** קרנפ"א: **הנכחא כרצ**

משום דאין לה מידי למסרך. שלא קפלה דרך ארובה אלא צציי הגג מסרכת עצמה צבתלים וקופלת ומהניא לה סריכת הכתלים שמסרכת צדיה קת': **והא ליס ליה מידי למיסרך.** שהארובה אינה סמוכה לכותל: **דאמרה נפשה.** אס גבוה לה יותר מדאי אינה קופלת: **דהו שדן כרעיה צתרייטא.** רגליה האחרונים היו נגררין אחריה: **שיגרינא.** קרנפ"א: **הנכחא כרצ**

משום דאין לה מידי למסרך. שלא קפלה דרך ארובה אלא צציי הגג מסרכת עצמה צבתלים וקופלת ומהניא לה סריכת הכתלים שמסרכת צדיה קת': **והא ליס ליה מידי למיסרך.** שהארובה אינה סמוכה לכותל: **דאמרה נפשה.** אס גבוה לה יותר מדאי אינה קופלת: **דהו שדן כרעיה צתרייטא.** רגליה האחרונים היו נגררין אחריה: **שיגרינא.** קרנפ"א: **הנכחא כרצ**

יהמר. דלא מידקקין למידבק שאר צהמות ודשגדן כרעייהו: **וצרים.** צלילים: **דמדור.** דראגיס וכוואצים: **צימרא.** חממיהו כמו (שם דף סז).

אשתא צמירתא: **דגנני גנני.** ומשליכין אותם למעלה מכתלי החצר ונופלים לארץ: **אמתנייהו.** על מנתיהן ונופלין ואין נהפכין על גבן שיתפרקו חוליותיהן: **אדריניהו.** דרך למעלה מן הכותל:

ודאי חיישינן. דלא איכפת להו כל היכי דנפלה: **ה' הכה על ראשה.** שפך המטה: **והלכה לה כלפי זנבה.** והכה על מנתיה ולא על הצלעות וכן על זנבה והלכה כלפי ראשה והכה על כוראה: **ה' ואפילו ל"ג דדוקא** (ה) לא כפף המטה והכה על כל הצלעות כנגד כל השדרה קאמר: **ואי שלים חוטרא אפלגא דגצא.** שלא היה ארוך ככל השדרה חיישינן: **קיערי.** שמה נדחק ונתרסקו אצריו ואין צריך להסתותה מעת לעת: **צים הרחם.** עגל שנולד היום שיא מצית הרחם צר: **אין חוששין.** שמה נדחק ונתרסקו אצריו ואין צריך להסתותה מעת לעת:

אלו טרפות פרק שלישי חולין

נא.

המוציא מחבירו עזיו הראיה. פירוש על הלוקח להביא ראיה שצרכות מוכר נטרפה זו אפי"ה שלא נתן מעות עדיין כאן נמאלו וכאן היו כדלמחר צסוף פרק המדיר (כתובות דף עו:) והא דקרי ליה מוציא משום דמסתמא כל כמה דלא יחיד וזוי לא יחייב ליה חיותא והקשה ה"ר י"ע דצנדה

פרק הירואה כחם (דף נח.) תניא צדקה עצמה וחלוקה והשאלתה לצדקה היא טעורה וחצרתה תולה ומפרש רב ששת דלענין דינא תנן דלא מייחיצא חצרתה לכנס הצגד ואמאי לא אמרינן כאן נמאלו וכאן היו כמו גצי צהמה דהכא וגצי מומין דסוף המדיר וי"ל דלא דמי דודאי כדי לקיים המכר יא ובקדושין סברא הוא דלמרינן הכי שאומר המוכר ללוקח קח פרתא שצרכותן נטרפה והאזן אומר לצעל קח אשמן שצרכותן נולד המום ואין לנו לצבול המעשה הזה אכל גצי חלוק ליכא למימר הכי ועוד גצי חלוק לעולם הוא צרכות הראשונה צעלת חלוק שלא צא ליד השניה צתורת מכר אלא צתורת שאילה ולא שייך למימר צרכות שואלה נמאלת ולא צרכות צעלת חלוק: **כיון דאיכא מחט מסרך הוה סריך.** ה"ה קוז וכל דצר מדע מדקאמר הסס ליכא מידי למיסרך: **דגר ונפא.** ולא הלך דלקמן פסקינן דהלכה אפילו צדיקה לא צעי: **דחורן שגדן ברעיה בתרייתא.** לא צנפילה מיירי:

נפא לארעא חוששין. אף על גב דצנפילה צעינן עד שיפול מעשרה טפחים כדליתא צצרק שור שגגת את הפרה (צ"ק דף נ:) ומכרישא דתורא עד ארעא ליכא אלא ארצנה טפחים כדלמחר הסס (דף נא.) מ"מ חיישינן הלא משום דנפיל מממת ההכאה שמנגחין זה את זה:

בית הרחם אין בו משום ריסוק אברים. משום דליכא ריעותא

דלית' הולך צליטריך ליה לאשמועינן דאי לאו הכי פשיטא דלזילין צתמר רוצ ולדות ווא"ת א"כ מאי קא מסייע ליה מנן יוס אחד דמטמא ציצה הסס ליכא ריעותא א"כ כשחיה הרבה אחרי כן וי"ל דאס איתא דלאתרמי ריסוק אצרים מממת צית הרחם א"כ היה לנו לחושנו לאונס לענין וציה ועוד דזוני מוכיח שנתרסקו אצריו צצית הרחם וכעין ריעותא הוא דמסתמא ה דמחמת כך צא הוצא אלא ודאי לעולם אין צו ריסוק אצרים: **מודה**

חוששין משום ריסוק אברים מאי טעמא כי שדו להו אמתנייהו שדו להו כי היכי דלירחטי קמייהו אהדריניהו ודאי חיישינן והני מילי דאהדריניהו מחמת יראה אבל מחמת תשובה תשובה מעלייתא הוא דעבדי אמר רב יהודה אמר רב הכה על ראשה והלכה לה כלפי זנבה על זנבה והלכה לה כלפי ראשה כנגד כל השדרה כולה אין חוששין משום ריסוקי אברים ואי שלים חוטרא אפלגי דגבא חיישינן ואי אית בה קיטרי חיישינן ואי מחיי אפסקיה חיישינן אמר ר"נ ב"בית הרחם אין בו משום ריסוקי אברים א"ל רבא לר"ג תניא דמסייע לך ציתניוק בן יום אחד

מבטא

והכה על מנתיה ולא על הצלעות וכן על זנבה והלכה כלפי ראשה והכה על כל הצלעות כנגד כל השדרה קאמר: **ואי שלים חוטרא אפלגא דגצא.** שלא היה ארוך ככל השדרה חיישינן: **קיערי.** שמה נדחק ונתרסקו אצריו ואין צריך להסתותה מעת לעת: **צים הרחם.** עגל שנולד היום שיא מצית הרחם צר: **אין חוששין.** שמה נדחק ונתרסקו אצריו ואין צריך להסתותה מעת לעת:

מטמא

עין משפט ור מצה

קלח א מיי פ"כ מהל' מביה הלנ"ו סמג עשין פז טושי"ע חו"מ ס"י רלז סעי' א) ונרצב אלפס עוד צצ"צ פרק ו דף רל:א)

קלח ב ג מיי פ"ט מהל' שחיטה הלכה ט סמג עשין סג טושי"ע יו"ד ס"י נח סעיף א): קב ד מיי שם הל"י סמג שם טושי"ע יו"ד ס"י גל סעיף א): קבא ה ו מיי שם סמג שם טושי"ע יו"ד ס"י נח סעי' ט: קבב ז מיי שם הל"יא שם טושי"ע שם ספי' יב:

קבג ח מיי שם הל"יא שם סמג שם טושי"ע יו"ד ס"י גל סעי' ו: קבד ט מיי שם הל"יז ועי"ש סמג שם טושי"ע יו"ד ס"י טו ספי' ז) וסומן נח ספי' ג: קבז י מיי פ"א מהל' מו"מ הלכה ד:

רבינו גרשום

אוכל' (כר' כלומר אוכל'): משני צדדין טריפה. והו' שניקבא לחור. ונמצא עליו קורט דם בסוף המחט מצד (אחד) אחר. הגליל פי המכה שיכש פי המכה והיה בו מלניט' למאי נפקא מינה למקח ומכר היכי דמי שבתוך ב' ימים שקנאו שחטו ומצא בו אותו מחט והוגלד פי המכה בידוע שקורט שקנאו היה בו ומקחו מקח טעות לא הוגלד פי המכה והו אומר בירשותו אירע אלו אחר בירשותו אירע לזה המוציא מחבירו עליו להביא עדים שברשות מוכר אירע לה ואם לא יביא עדים אוישיבע המוכר שלא אירע לה ברשותו ופטור: אי הכי כולוהו נקובי נמי ליבענן קורט דם כלומר ניקבה הריא משני צדדין [אנין] פסול עד דאיכא קורט דם מצד אחד: שאני הכא דאיכא מחט. ואם איתא דקורט שחיטה סריכיה הוה מסרכא הודם בסוף המוט: שמי. לשון שמי. מפטיר כנסיות אני. משמש תלמידים שהיו נכנסין לפני ר' ללמוד: טריי טרייה להלואה גברא. כלומר הטרחת פסיעותי בהנס: אין חוששין שמא משום ריסוקי איברים כר'. כלומר אין חוששין שמא בשקפצה למטה שיכרה איכריה משום דאמרה נפשה: חזא חושאל באיפומא. כלומר היו שערין קלופין כנגד החור שעליה והיה חור באמצע העליה כעין חור של אשטובא: טעמא דרב הונא משום דמסרכא ואין חוששין משום ריסוקי איברים כון עומדת על הכותל ובשקופצת למטה מסרכא לצד הכותל והאי לא מסרכא דבאמצע העליה הוא: דהוה קא שדון כרעא בתרייתא כר' כלומר מגדרת רגליה אחריה ולא היתה יכולה לפסע בדרך כל בהמהה. שגדוהא הוא דנקיט לה חולי כלומר וכשרה לאחר זמן. כשתציל מאותו חולי. דמדוקיימי א"שמוךדיר: צימרא בעלמא הוא דנקיט

לה חולי: דפתקי גנבי כלומר כשגונבין בהמה דקה בלילה משליכין אותו דרך כותל. אין חוששין בו כי שדו להו כלומר שמשליכין אותו אמתניהו שדו להו. אהדרינהו ודאי חיישינן דאהדרינהו בלילי דרך כותל בלא ידיעת בעלים חיישינן משום ריסוקי איברים דודאי כשמשביחין אותו אין חוששין עליה אם נתרסק: תשובה מעלייתא עבדי ואין מוסקין אותו. בית הרחם אין בו משום ריסוקי איברים כלומר כשנוול

^[א] הדבר י"ע הואך יוכל לשנע צבא שני אירע לה כשמותו וש לישב.